

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

БЕРЕСЕНЬ • SEPTEMBER 2018 • Nr. 17 (2997)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ХОР «ПОКРОВ»: ЧВЕРТЬ ВІКУ СПІВАЮЧИ БОГУ

«Хто співає – двічі молиться»
Св. Августин

15 липня 2018 року в приміщенні українського парафіяльного дому в Мюнхені відбулась неординарна подія – презентація компакт-диска з відеозаписом трьох різдвяних концертів катедрального хору «Покров» греко-католицької парафії Покрова Пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрея Первозванного під керівництвом його засновника й довголітнього диригента Станіслава Чуенка.

Продовження на 4 стор. ▾

XI

ПАТРИСТИКА: ВЧЕННЯ СВЯТОГО АВГУСТИНА

Найвідомішим представником середньовічної філософії періоду патристики був Августин Аврелій (354–430 рр. н.е.), прозваний Блаженним. Народився він у м. Тагасті (північна Африка), був сином батька-язичника і матері-християнки. В Карфагені, Римі і Мілані він вивчав риторику. Трактати Цицерона пробудили в ньому зацікавлення філософією, він захотів знайти істину. Знайомство з маніхейством, скептицизмом, неоплатонізмом зрештою впевнило його, що істина знаходиться тільки в християнстві, яке він і приймає в 387 р. Пізніше Августина було призначено пресвітером і висвячено в сан єпископа північноафриканського м. Гіппо, де він і помер у 430 р.

Філософія Августина виникла як симбіоз християнських і античних доктрин. З давньогрецьких філософських вчень головним джерелом для нього був платонізм. Ідеалізм Платона в метафізиці, визнання відмінності духовних принципів у структурі світу (добра і погана душа, існування окремих душ), наголос на містичних факторах духовного життя – все це вплинуло на формування його власних поглядів.

Інтелектуалізм Августина став визначальним духовним фактором середньовічного філософського мислення, здійснив у подальшому вплив на всю християнську Європу. За

його вченням, причина будь-якого виникнення – Бог, завдяки якому світ, проникнений розумом, логосом, містить у собі світлову природу.

Продовження на 2 стор. ▾

«Святий Августин», автор: Philippe de Champaigne (1602–1674)

Найбільш видатним з «батьків Церкви» був Аврелій Августин (354–430). «Ти нас створив для себе, і наше серце буде неспокойним, поки не затихне в Тобі.» Цією пропозицією починаються «Сповіді», у тридцятьох книгах яких він у формі молитви розповідає про своє життя, що відрізнялося занепокоєнням, постійним пошуком і багатьма помилками, доти, поки не знайшов внутрішній спокій, спокій душі – у християнстві. (studfiles.net)

ПАТРИСТИКА: ВЧЕННЯ СВЯТОГО АВГУСТИНА

Речі, людська душа світяться відображеним світлом. Усе видиме є реальним тільки завдяки Богові, який – Сонце, що саме невидиме, але робить видимим усе інше. Пізнання здійснюється через промені божественного світла.

Християнській основі своєї філософії Августин надавав великого значення. Оскільки Бог є центром філософського мислення, то світогляд Августина Аврелія був теоцентричним. Бог є найвищою сутністю, тільки його існування витікає з власної природи, все інше з необхідністю не існує. Він єдиний, існування якого незалежне, решта існує лише завдяки божественній волі. Бог є причиною існування будь-якого створення, всіх його перемін; він не тільки створив світ, але й постійно його зберігає, продовжує його творити.

Бог є також найважливішим об'єктом пізнання, оскільки пізнання мінливих, релятивних речей безглузде для абсолютно пізнання. Бог виступає в той же час і причиною пізнання, він вносить світло в людський дух, в людську думку, допомагає знаходити

людям правду. Бог є найвищим благом і причиною будь-якого блага. Так само як усе існує завдяки Богу, так і кожне благо виходить від Бога. Спрямованість до Бога для людини є природною, і тільки через єднання з ним людина може досягнути щастя.

ДУША

Душа у вченні Августина є самобутньою субстанцією, яка не може бути ні тілесною властивістю, ні видом тіла. Вона не містить у собі нічого матеріального, володіє лише функцією мислення, волі, пам'яті, але не має нічого спільного з біологічними функціями. Від тіла душа відрізняється досконалістю, яка обумовлюється тим, що душа близька Богу і безсмертна. Душа, а не тіло пізнає Бога. Перевага душі над тілом вимагає, щоб людина турбувалася про душу, пригнічуючи прагнення до чуттєвих насолод: «Поняття Бога не природжене нам, його немає в мозку, що розвивається, але при заповненні мозку відбитками з органів чуттів або комбінаціями уявлень воно "породжує" їх, подібно до того, як із сім'я троянди при її зростанні

"породжується" її запах, якого не було ні в корінні, ні в листі, ні в насінні».

ВІРА

Істину про Бога не може пізнати розум; її може пізнати лише віра, яка скоріше належить до волі, ніж до розуму. Підкреслюючи роль почуттів або серця, Августин стверджував єдність віри і пізнання. При цьому він прагнув не піднести розум, а лише доповнити його. Віра і розум взаємно доповнюють одне одного. «Розумій, щоб міг вірити, віруй, щоб розуміти» – це положення відповідає духові християнства, і на цій основі могла будуватися наступна фаза – схоластика.

Могилу св. Августина та копул «Золоте небо» в базиліці св. Петра, Павія, Італія

ЧАС

Дослідження вічного духовного буття Бога і постійної мінливості і загибелі одиничних речей і явищ привели Августина до проблематики часу. Відповідно до його розуміння, час є мірою руху та змін, властивих усім «створеним» конкретним речам. Перед створенням світу часу не існувало, але він проявляється як наслідок божественного творення і одночасно з останнім. Міру зміни речей дав Бог. Августин пояснює виміри часу: минуле, теперішнє і майбутнє. Ні минуле, ні майбутнє не мають дійсної орієнтації, вона властива лише теперішньому, завдяки якому щось може мислитись як минуле або майбутнє. Минуле пов'язане з людською пам'яттю, майбутнє полягає в надії. Тільки Бог раз і назавжди поєднує теперішнє з минулим і майбутнім.

БОЖИЙ
ТА ЗЕМНИЙ ГРАД

Важливою є концепція єд-

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

ності людської і божественної історії, які спливають у протилежних, але взаємно нероздільних сферах, змістом яких є битва двох царств (градів) – Божого і земного. Божий град – це частина людства, яка своєю морально-релігійною поведінкою заслужила у Бога спасіння і милосердя; в земному граді залишаються люди самолюбні, жадібні, егоїстичні, які забули про Бога. Божий град поступово зміцнюється в суспільно-історичному розвитку, зокрема після приходу Ісуса Христа.

Августин заснував принципи нової християнської філософії. Він подає Бога як нескінченність, а світ – як продукт надприродної сили і творення милості. Творчість мислителя була сполучною ланкою між філософією Платона і мислителями середньовіччя. Августинівська традиція тривалий час вважалась єдиною ортодоксальною філософією, аж до XIII століття – до часу, коли Тома Аквінський створює нову модель ортодоксального філософського вчення.

Кремень В.Г.,
StudentBooks.com.ua

Премія імені
Василя СтусаЛАУРЕАТОМ ПРЕМІЇ ВАСИЛЯ СТУСА
СТАВ БОРИС ГУДЗЯК

Цьогорічною премією ім. Василя Стуса удостоєно єпископа Української Греко-Католицької Церкви, президента Українського католицького університету Бориса Гудзяка. Про це повідомила Києво-Могилянська бізнес-школа, котра опікується премією Стуса спільно з PEN Ukraine та видавництвом «Дух і Літера».

Під час свого виступу з нагоди отримання премії владика Гудзяк сказав: «Це не Шекспір чи навіть Шевченко, при усій іконічності останнього. Стус близький, його премія – не декорація, а радше імператив. Стус – жива історія

і позиція, його премія – виклик і обов'язок. Це наш час і, на жаль, наші дилеми. Особливо зараз, коли за полярним колом карається Олег Сенцов, перейшовши ще одну нелюдську відмітку болю і страждань – сто днів голодування».

Премію імені Василя Стуса заснували 1989 року, ініціатором була Українська асоціація незалежної творчої інтелігенції на чолі з Євгеном Сверстюком. Починаючи з 2016 року, справу продовження премії взяли на себе Києво-Могилянська бізнес-школа, PEN Ukraine та видавництво «Дух і Літера». («Збруч»)

За 25 років премією імені Василя Стуса відзначили різних громадських діячів, серед яких, зокрема: правозахисник Євген Захаров,

історик Володимир В'ятрович, мовознавець Лариса Масенко, релігієзнавець та колишній дисидент Мирослав Маринович, кобзар Тарас Компаніченко, співачка Марія Бурмака, заслужений лікар України Ольга Богомолець, співак та активіст Святослав Вакарчук, поет та активіст Сергій Жадан.

Премію вручають за внесок в українську культуру і активну громадянську позицію.

XVI

У ЗАРВАНИЦІ ОСВЯТИЛИ «УКРАЇНСЬКИЙ ЄРУСАЛИМ»

Молебнем до Богородиці у соборі Зарваницької Матері Божої розпочалися урочистості з нагоди освячення «Українського Єрусалиму» у Марійському духовному центрі Зарваниця. Очолив Молебен Предстоятель УГКЦ Блаженніший Святослав. По завершенні богослужіння духовенство та вірні процесійно вирушили до новозбудованого комплексу – копій єрусалимських святинь.

Звершивши Чин освячення, до гостей звернувся Блаженніший Святослав.

Він наголосив, що Єрусалим є важливим центром для усіх християн, адже

там є «гріб нового Адама через страждання, покору, смерть і воскресіння якого, усі ми стали новим Ізраїлем – новозавітним Богом вибраним людом!».

Про вагомність комплексу копій ізраїльських споруд у Зарваниці говорив також представник Єпископа з Айхштетту (Німеч-

чина) Грегора Марія Ганке. До слова, саме з копії Гробу Господнього, зведеного у цьому місті, українські будівничі брали розміри для побудови в Зарваниці.

До комплексу культових споруд Святої Землі, будівництво якого розпочалося влітку 2014 року, увійшли копія Гробу Господнього,

Голгофа – гора, на якій розпі'яли Ісуса Христа, Оливний сад, де Ісус молився перед арештом, Сходи Покаяння (Святі сходи), якими Ісус Христос підіймався на суд до Пилата, купіль Ветезда, де оздоровлювалися хворі, Левові (Ліонські) ворота та Вежа Давида.

Продовження на 3 стор. ▼

У ЗАРВАНИЦІ ОСВЯТИЛИ «УКРАЇНСЬКИЙ ЄРУСАЛИМ»

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

▲ «На Вежі Давида облаштований оглядовий майданчик, з якого можна оглянути весь "Український Єрусалим". А також краєвиди околиць і духовну велич Маріїнського центру.» Автор с-ни та підпису – Назарій Наджого

«У цій хвилині на наших очах і нашими грішними руками здійснилося Боже діло. Ми сьогодні урочисто прикидали благодать Святого Духа для того, щоб освятити місце, яке є копією града Єрусалима, – місце, яке наш народ вже назвав "Українським Єрусалимом", – зазначив Блаженніший Святослав. — Немає в Україні кращого місця, де вперше в історії нашої землі

споруджений "Український Єрусалим", ніж у Зарваниці. Це місце, яке сам Господь через свою Непорочну Матір обрав як місце зустрічі з українським народом, що став Богом вибраний 1030 років тому, у Хрещенні святого рівноапостольного князя Володимира».

На завершення урочистостей Тернопільсько-Зборівський Митрополит Василій (Семенюк) висловив надію, що «Український Єрусалим» стане новим та улюбленим місцем паломництва.

Zhyve.tv;
прес-служба Тернопільсько-Зборівської архієпархії

ХТ

«ВЛЯПАЛИСЯ»

(Російський політолог про новий пакет санкцій США проти Росії)

«Коллективный Запад» зовсім не намагається обвалити російську економіку – навіть їм цей головний біль? Повалити Путіна? Нісенітниця! Західні санкції ніколи не приводили до зміни режиму. Йдеться про формування механізму, який би змушував російський правлячий клас платити за його впевненість у вседозволеності – не тільки вдома, але і поза домом.

Проблема, щоправда, в тому, що наша влада буде намагатися звалити тягар санкцій на суспільство. Росіяни будуть оплачувати кульбіти своєї влади. Загалом логічно. Адже вони підтримували її політику. У всякому разі, до недавнього часу.

Але гамівна сорочка для правлячої еліти – це ще не все задоволення, яке нам доведеться отримати. Заявлені американські санкції створюють для Росії нову геополітичну ситуацію. По-перше, звужується можливість для її державної ролі, тобто надламується хребет російської системи. По-друге, руйнується створена ще за радянських часів конструкція підтримки життєздатності Росії за рахунок західних фінансових і технологічних ресурсів.

Російська влада зробила непрощену помилку, вирішивши, що Америку можна смикати за хвіст і відчувати нескінченно її терпіння. Роздражливши Америку, Кремль не просто перетворив Росію в фактор американської

політичної боротьби. Американці зробили те, що виконала російська влада у себе вдома по відношенню до Америки: антиросійська позиція стала критерієм американського патріотизму і майже національною ідеєю. Втомлені від ролі глобального шерифа Сполучені Штати раптом отримали дозу адреналіну для створення західного фронту зі стримування Росії. Будь-хто в Москві замислювався над тим, чим можуть закінчитися хакерські ігри з американськими виборами і використання провінційних дівчаток для охмуріння вашингтонського бомонду?

Архітектором нашої зовнішньої політики, яка посадила Росію в калюжу, звичайно, є Кремль. [...] Піде Трамп, але жерсть залишиться надовго. Що б ми не робили, буде погано. Спробуємо дружити з Америкою – американці будуть нас підозрювати в злих намірах. Якщо, звичайно, Росія не скаже: «Mea Culpa!». Але у Росії немає звички визнавати провини. Спробуємо відповідати Америці (а чим ми можемо відповідати?) – стане ще гірше, бо Росія не може протистояти найбільш розвиненій і багатій цивілізації, яка дійшла до шалу. Словом, вляпалися!

Лілія Шевцова,
російський політолог і публіцист,
професор, подано за «Аравот –
новини Вірменії»; з російської
переклав о. Богдан Підлісецький

КАПЕЛАНИ НА ПАРАДІ

24 серпня військові капелани вперше взяли участь в урочистому параді з нагоди Дня Незалежності України. Серед військових капеланів різних конфесій були священники УГКЦ о. Андрій Зелінський, ТІ, о. Василь Іванюк, о. Валерій Гром та о. Ростислав Височан. У програмі святкового парад уперше лунала спільна молитва за Україну «Отче наш», після якої капелани благословляли українське військо на захист нашої Батьківщини. (Прес-центр Департаменту військового капеланства УГКЦ)

ПРЕМІЯ ЗА КНИЖКУ ПРО ГОЛОДОМОР

Британська дослідниця Енн Епплбаум отримала премію The Duff Cooper Prize за книжку «Червоний голод: війна Сталіна проти України». «У цій прекрасно написаній книжці Епплбаум показує читачеві один із найстрашніших епізодів советського минулого. Не кожен історик зможе зазирнути настільки пильним поглядом у глибини зла і людських страждань і написати про це з такою ясністю і співчуттям», – заявила голова суддівської колегії Артемій Купер. Премію The Duff Cooper Prize із 1956-го присуджують за найкращу історичну, біографічну, політологічну працю, видану англійською або французькою. Премія заснована на честь британського дипломата, урядовця та письменника Даффа Купера. Переможець отримує перше видання автобіографії Купера «Старі чоловіки забувають» та чек на 5 тис. фунтів стерлінгів. («Буквоїд»)

СЕНЦОВ – КАНДИДАТ НА НОБЕЛІВСЬКУ ПРЕМІЮ МИРУ

Колишній президент Польщі Лех Валенса висунув кандидатуру українського режисера Олега Сенцова на Нобелівську премію миру. Валенса у заяві зазначає, що Олег Сенцов підтримав «Євромайдан» на захист України як частини демократичної Європи, він мирно протестував проти

анексії Росією рідного йому Криму, а потім був заарештований російськими спецслужбами. У подальшому Сенцов був засуджений до 20 років за звинуваченням у тероризмі в результаті судового розгляду, який Amnesty International та інші правозахисні організації називають несправедливим і незаконним. А нині Сенцов понад 100 днів голодує, вимагаючи звільнення усіх українських політичних в'язнів у Росії, не звертаючись щодо власного звільнення. «Олег Сенцов втілює всі ідеали, які мотивували мене під час моєї мирної боротьби за майбутнє світу. Віра в демократію, в мирні методи боротьби, відмова від ненависті, дії для зміцнення братерства між народами і самопожертва на користь інших несправедливо скривджених людей – це все риси, гідні найвищого визнання вільного світу.» Лех Валенса – лауреат Нобелівської премії миру 1983 року. («Наш вибір»)

УКРАЇНА ОТРИМУЄ АВТОКЕФАЛІЮ

Грецьке православне видання повідомило, що вирішив Вселенський патріарх Варфоломій із приводу надання томосу про автокефалію православним Україні у зв'язку з візитом до Стамбула патріарха Московського Кірілла. Видання Orthodoxy.info написало: «Вселенський патріарх проінформував російського патріарха про те, що рішення про проголошення Української автокефальної Церкви прийняте і що вже ведуться відповідні процеси». Заголовок новини можна перекласти як «Жереб кинуто! Україна отримує автокефалію». 1 вересня у Стамбулі розпочався Архієрейський собор Константинопольської Церкви, головною темою якого є надання українській Православній Церкві автокефалії. На ньому єпископи розглянули питання про те, наскільки Константинопольська Церква уповноважена без згоди інших Церков надавати автокефалію. Відповідь, яку ухвалили єпископи, ствердна: «Так, Константинопольський патріархат може надавати автокефалію без будь-яких узгоджень». Патріарх Варфоломій у доповіді на відкритті собору перерахував численні приклади московського самоуправства щодо Київської митрополії починаючи з XV століття. Очікується, що після консультацій з єпископами з усього світу Константинопольський патріархат протягом місяця може остаточно визначити терміни надання томосу – грамоти, яка оголосить про незалежність Української православної Церкви. (5 Канал; Радіо Свобода)

ХРИСТІЯНСЬКА КАВ'ЯРНЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

В Івано-Франківську відкрили першу християнську кав'ярню «Небо». У кав'ярні всі вітаються «Слава Ісусу Христу». Наразі кав'ярня працює в тестовому режимі – без цін. Кожен відвідувач закладу самостійно визначає, скільки він готовий заплатити. Заклад відкрили два подружжя. Один із співзасновників Тарас Халак розповідає: «Ми всі християни, але прийнято якось наче соромитися цього. Але соромитися немає чого, треба пропагувати християнство». («Третє око»)

ХОР «ПОКРОВ»: ЧВЕРТЬ ВІКУ СПІВАЮЧИ БОГУ

Презентація відбулась в присутності невеликої кількості людей, зате в доволі невимушеній і затишній, ледь не родинній, атмосфері. Неординарність цієї події полягала не стільки в презентації диску, як в тому, що він став заслуженим вінцем, відзнакою і наче печаткою-ствердженням успіху хору на чолі з його диригентом. Вихід у світ диска – це лише невеличка видима вершина айсберга, за якою криється гора праці, великих зусиль, старань, а часом розчарувань і піднесенень як хористів, так і їх керівника. Останнього – особливою мірою. А оскільки хор «Покров» – це здебільшого не професійний, а аматорський колектив, в якому лише кілька хористів мають музичну освіту і є музикальними професіоналами, то поява (вже другого) професійного запису свідчить про його неабиякий успіх.

На платівку було записано відео трьох різдвяних концертів хору «Покров», які відбулися ще в листопаді-грудні 2017 та в січні 2018 року в Мюнхені під керівництвом диригента Станіслава Чуєнка. Перший концерт пройшов у євангельсько-лютеранській церкві Христа Спасителя (Erlöserkirche), на якому прозвучали літургійні й різдвяні твори не лише у виконанні хору, а й сформованого кілька років тому жіночого ансамблю. Крім того, повний храм присутніх гостей мав змогу насолоджуватись твором Станіслава Чуєнка «Українська фантазія» в його ж виконанні на скрипці, в оригінальному поєднанні тонких звуків скрипки та величності органа.

А другий виступ став почесним для хору, оскільки відбувся на запрошення Міністерства освіти і культури федеральної землі Баварія (Німеччина) в рамках щорічної культурної різдвяної програми громади міста Мюнхен в його самісінькому серці – на Марієнплац (Марійська площа), на балконі знаменитої міської ратуші. Це був особливий виступ, який хористи пам'ятатимуть завше... Спочатку на площі гудів звичний ярмарковий гамір, та з представленням виступу представницею міської ратуші він почав затихати, і ярмарковий люд з цікавістю звернув свої погляди на балкон, з якого зазвучали чудові українські колядки, серед яких окремо хочеться виділити виконання вдало перекладеної німецькою мовою колядки

В. Барвінського «Небо і земля» (аранжування М. Гріля і С. Чуєнка). Щедрі оплески й вигуки учасників ярмарку стали справжньою нагородою за виступ хору, який для нього став історичним.

Третій – завершальний – концерт був проведений в рідному для хору місці – катедральному храмі української греко-католицької парафії Покрова Пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрія Первозванного в Мюнхені. Завершальний, тому що це був, на жаль, останній концерт у такому складі – під керівництвом довголітнього диригента «Покрову» Станіслава Чуєнка, у зв'язку із закінченням його трудової каденції. Тому, завдяки світлій різдвяній тематиці, концерт був радісним, але через свій прощальний характер до сердець хористів і глядачів закрадався й смуток...

2018 рік був особливим для української греко-католицької парафії в Мюнхені і його хору, оскільки цього року співпали два визначні ювілеї: 25-річчя існування хору «Покров» під керівництвом диригента Станіслава Чуєнка та 50-річчя його творчої музичної діяльності, які були урочисто відзначені в приміщенні парафіяльного дому.

Українській громаді Мюнхена (і не тільки) вже добре відомі тих 25 років діяльності хору «Покров», котрий, попри деякі скептичні прогнози серед парафіяльної громади, завдяки його тихій, але послідовній наполегливій праці досить невдовзі продемонстрував протилежне: організований хор української громади може існувати! І це він не раз доводив гідним супроводом літургійних відправ, виконанням духовних творів, а принагідно і народних творів. Більше того, хор зайняв одне з чільних місць серед подібних колективів українських громад не лише в Німеччині, а й у всій Європі. Виступи аматорського церковного хору часом відзначалися досить високим рівнем, який можна порівняти з професійним. Його часто запрошували на різні культурні заходи не лише українські, а й німецькі організатори в різних містах Німеччини. Також, хор

або його частина побували і за її межами: у Франції, Австрії, Бельгії, Італії (в Римі – двічі), в далекій китайській провінції Тайвань (за участю окету солістів хору)... Крім того, колядки хору звучали і в записі, і живо на Баварському радіо; Ватиканське радіо транслювало цілу великодню Утреню хору, інтерв'ю диригента з записами хору звучали на львівському радіо і телебаченні (на українському телеканалі 1+1, на 5-му каналі УТ); різдвяну програму хору почули українські слухачі в Пітсбурзі (США), австралійське радіо і преса також неодноразово подавали інформацію про виступи хору. Про діяльність хору повідомляли й інші інформаційні ресурси, зокрема, газета «Зюддойче цайтунг» (Süddeutsche Zeitung), бельгійські і тайванські газети, та й, звичайно, наш рідний «Християнський голос», який часто писав про успіхи хору.

Отож, хор «Покров» став невід'ємним представницьким колективом і візиткою не лише катедрального храму українців Мюнхена, а й

всієї української громади в німецькій Баварії. Тепер важко уявити зараз уже чималу українську громаду без хору.

Тут варто згадати декількох осіб, яким хор завдячує своє існування, свій розвиток та майстерність: співзасновники – дяк катедрального храму Андрій Несмачний, якому належить ідея створення хору, диригент Станіслав Чуєнко і тодішній парох о. Мирон Мольчко; світлої пам'яті єп. Платон Корниляк, а також теперішній єкзарх українців у Німеччині та Скандинавії єп. Петро Крик; о. Любомир Федорак, який зробив великий внесок в збереження і розвиток хору, а також теперішній адміністратор храму о. Володимир Війтович; ровесники хору, які поповнили його лави від самого заснування – Марія Бочан, Надія і Ольга Галабурди, Лідія Головата, Дарія Сімків; солісти – Василь Біль (співак Баварської опери), Олександр Гайдек... Та це лише кілька імен, бо кожен хорист є дуже важливим для творення гармонійного звучання хору, кожен є його

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

будівником.

Та попри зазначені вище успіхи хору, не можна оминути увагою самого диригента Станіслава Чуєнка, без якого це все не було б можливим. Щоб досягти високого результату, необхідне вміння, досвід і старання керівника.

Символічно, що відзначення 25-річчя хору 2018 року під керівництвом Станіслава Чуєнка співпало з його особистим ювілеєм – 50-річчям творчої музичної діяльності. Тому обидва ювілеї були об'єднані в одне святкування. Цікаво, що для багатьох українців афішування 50-річного мистецького ювілею диригента стало великою несподіванкою, оскільки та попередня 25-річна половина його діяльності була їм зовсім невідомою... І лише на святкуванні, коли представники хору показали відеопрезентацію про музичну діяльність диригента, закриту завісу в біографії шановного ювіляра було привідкрито.

...Молодий, скромний студент-скрипаль зі Львова, виступ якого вразив викладача-професора своєю майстерністю; професійний музикант з досвідом виконавської і керівної діяльності в філармоніях Львова і Луцька, створення і керування кількома ансамблями: «Львів», легендарного «Світязя» (солістом якого був один з велетів справжньої української естради Василь Зінкевич), «Львівські музики».

Та після розпаду Радянського Союзу, восени 1992 року, Станіслав Чуєнко отримав запрошення на участь в концерті в культурно-мистецькому центрі Мюнхена Гастайг, яке він радо прийняв.

Побачивши успіхи роботи Станіслава Чуєнка з групою дітей (понад 30) з України, з якими він підготував велику концертну програму (хоровий спів, танці та інструментальна музика), до нього приступили з пропозицією організувати на українській парафії хор, в якому згодом була задіяна і вся його рідня... Та не все так легко прийшлося – бюрократичні перешкоди, пов'язані з потребою воз'єднання сім'ї, час від часу втомливо змушували «курсувати» між новим місцем праці в Мюнхені та рідним Львовом. Та все-таки, з Божою допомогою і наполегливими стараннями, ті перешкоди вдалося здолати.

Продовження на 5 стор. ▼

ХОР «ПОКРОВ»: ЧВЕРТЬ ВІКУ СПІВАЮЧИ БОГУ

...У своїй змістовній промові ювіляр, серед іншого, наголосив на важливості соціальної складової для досягнення успіху колективу, що їй вдалося зробити в хорі – за тишню, дружню атмосферу, в якій людям було і є понині комфортно разом, в спіль-

ному відзначенні особистих нагод і ювілеїв, розділення радості і смутку. За його словами, хор «Покров» і його диригент за 25 років кардинально змінили мистецький вигляд громади.

Станіслав Чуєнко висловив подяку всім, хто причи-

нився до створення, підтримки і розвитку хору, а насамкінець озвучив такі програмні слова й заклик: **«Наша мюнхенська громада має золотий людський капітал. Ці молоді люди разом з представниками старшої генерації – це фантастичний скарб. Треба**

тільки вміти користатися тим скарбом для добра людей і на Славу Божу!»

Що ж, нам усім варто прислухатись до цих слів та поєднати зусилля й працю на славу Божу і добро людей! А нашому хоріві та його ювіляру бажаємо й надалі

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

плідної праці і не перестати бути духовно-моральною підтримкою українського народу та інструментом його доброго іміджу! І хай допоможе нам Господь оспівувати Його в чистоті серця!

Володимир Мельник.
Хорист «Покрову»

ХТ

ПЕРЕКЛАД ОСТРОЗЬКОЇ БІБЛІЇ ТРИВАВ 30 РОКІВ

Отець Рафаїл Турконяк, архимандрит Студійського уставу, перекладач Острозької Біблії, професор Острозької академії, лауреат Шевченківської премії в ефірі «Живого радіо Воскресіння» розповів, скільки мов знає і як почав перекладати Біблію.

ПРО ЗНАННЯ МОВ

- ▶ Скільки мов я знаю? Завжди кажу, що більше як пальців на обох руках і ногах. Але я їх спеціально не вивчав. Це сталося так, що як добрий циган мусив швендати десь по світі. Бо народжений в Англії, пізніше мусив учитися в Італії. Щоб заїхати до Італії, мусив проїхати через Францію. Опинився в Німеччині на парафії, пізніше – в Америці, Канаді. Тож мусив вивчати мови. Вони модерні. Але знаю багато і класичних. Починаючи від санскриту, старослов'янської... Бо всі між собою пов'язані.
- ▶ Зацікавлення мовами виявилось під час навчання. Спеціально змалку не вивчав. Після закінчення малої семінарії в Римі я не хотів, щоб ті мови, які я вже знав, – грецька, латина – пропали. Тож мусив підтримувати вже те, що знаю.
- ▶ Мене завжди цікавила церковнослов'янська. Як ми її завжди називали – старослов'янська. Як потім виявилось, це – різні терміни. Щоби вивчити старослов'янську треба було знати санскрит. Тобто я перейшов через цілу купу мов.
- ▶ Коли я приїхав на парафію в Німеччину, то жодного слова не знав німецькою. Учив на місці.

- ▶ Щоб вивчити багато мов, звісно, треба мати талант. Але якщо ви почнете вивчати одну, другу, третю, кожна наступна йде легше.

ЯК СТАВ ПЕРЕКЛАДАЧЕМ

- ▶ Я тому і став перекладачем, тому що знав багато мов. Якось владика Торнтонський Ізидор (Борецький) написав листа до світлої пам'яті Патріарха Йосифа, просячи, щоби хтось взявся перекладати з грецької Святе Письмо. Я тоді був у Німеччині. Патріарха почали переконувати, що я це зроблю. Спершу він не хотів мене залучати, бо знав, що я займаюся літургією. А потім сказав, що це добра думка, бо я знаю всі мови і зможу це зробити. Так я став перекладачем.
- ▶ До того я ніколи не думав перекладати Святе Письмо. Мав страх до того. Бо знаєте, як у Святому Письмі написано: зміниш одну йоту, то отримаєш по голові, а якщо щось більше зміниш, вилетиш з Царства Небесного. А я не хочу з нього вилітати.
- ▶ Інколи знання самої мови для перекладу нічого не дає. Ви маєте знати також обставини, в яких ті книги були писані. Треба інколи перекладати дуже багато

книг, аби щось правильно перекласти. Ми тоді перекладали все дуже дослівно. Чому? Бо тільки дослівний переклад вважали точним. Ми вже того давно не дотримуємося – змінили систему. Тепер тримаємося духа тексту, а не точних слів.

- ▶ Я завжди кажу, якщо хочете знати, що точно сказав Бог, навчіться грецької, єврейської і читайте в оригіналі. Бо це єдині точні тексти.

ПРО ПЕРЕКЛАД ОСТРОЗЬКОЇ БІБЛІЇ

- ▶ Одного дня Блаженніший (Патріарх Йосиф-Ред.) прийшов і приніс мені листа, поклав на стіл і сказав, що дає завдання перекласти Біблію зі старослов'янської мови. Спершу я не знав, що то не так просто.
- ▶ Переклад Острозької Біблії тривав 30 років. Острозька Біблія – це критичне видання Святого Письма, зроблене 1581 року. Такого на Заході до того ще навіть ніхто не пробував зробити. А ми зробили на три століття швидше за інших. І навіть не свідомі, які скарби маємо на руках.
- ▶ Острозька Біблія – перша слов'янська Біблія взагалі. До того в нас Біблії не було. Був повний Новий Завіт, Книга Псалмів і Парамійники. Тоді, коли робилася Острозька

Біблія, уже всі намагалися відходити від грецької, натомість вживати єврейську. А вони використовували грецький текст і зробили повністю новий переклад.

- ▶ Я вже переклав олександрійський текст Біблії, ватиканський, старослов'янський, єврейський і є острозький. Синайський ще не чіпав.

ЯК ПОЛЕГШИВ РОБОТУ КОМП'ЮТЕР

- ▶ Раніше я перекладав рукою. Брав звичайний аркуш паперу, ділив на чотири колонки: грецький текст, слов'янський, латинський і український переклад. Так я зробив цілий Новий Завіт. Я ще хотів словник зробити... Нумерував кожне слово, щоб потім можна їх було покласти. Євангеліє від Марка, найменше, поділив на ці складові. Потім мені забрало півроку тільки покласти за першою буквою. І я сказав: «О, ні, то не йде».
- ▶ Я порахував, що мені забере 130 років, щоб повністю перекласти в такий спосіб. Тому в Нью-Йорку мусив купити комп'ютер за 8 тисяч доларів та навчитися програмування і всього іншого. Пізніше написав

сам програму, коли на екрані можу мати водночас десять різних азбук. Потім витратив два роки, щоб усе напрацьоване переписати на комп'ютер.

ДЕ ВЗЯТИ ТЕРПІННЯ

- ▶ Покійний Патріарх Йосиф нас навчив одну річ: «Не шукайте, як не зробити, а шукайте, як зробити». Зазвичай, я починаю свій день о 4-й ранку, бо по-іншому нічого не встигнеш.

ЯК ЧИТАТИ СВЯТЕ ПИСЬМО

- ▶ Його можна почати читати з будь-якої сторінки. Пам'ятайте, що Святе Письмо – це не одна, а збір багатьох книг. Зазвичай раджу починати з Нового Завіту, бо він легший. Але і Старий Завіт треба читати, бо Новий не зрозуміємо без Старого. На день читайте дві-три глави. Більше не треба. З дня на день прочитаєте все. Потім почнете знову. І постійно знаходитимете щось нове. Я вже зробив шість перекладів Святого Письма. І завжди знаходжу чогось нового.

Оксана Климончук,
за матеріалами програми «Живого радіо Воскресіння»,
подано за ІР УГКЦ

ВІДНОВА ЄДНОСТІ НА ВСЕЛЕНСЬКИХ СОБОРАХ

Роздор між Східною і Західною Церквою це щось таке неприродне, таке насильне і притім таке сумне, що мусить болем проймати кожного, хто над тією справою поважно призадумується. Тому нічого дивного, що і християнський Захід і християнський Схід дуже часто проявляли добру волю помиритися.

Від роздору за часів Керуларія 1054 р. почали Східня і Західня Церкви жити своїми зовсім окремими життями, хоч згадка про колишню єдність Христової Церкви завжди була жива, як на Заході так і на Сході. Особливо грецькі царі, скільки разів загрожувала якась більша небезпека їхньому (візантійському) царству, зверталися до Голови західного християнства, Римського Патріярха, та благали від нього помочі, а за це предкладали з'єдинення Східної Церкви з Західною Церквою. Так чинили нп. царі: Теодор Ласкаріс, Іван III Ватацес і передовсім Михайло VII Палеолог. 1274 р. вислав він посольство на Вселенський Собор до Ліону, щоб там довершити врочисто помирення обох Церков. Під час архиерейської Служби Божої на празник св. Верховних Апостолів Петра й Павла (що її відправив сам Папа Григорій X), читали Апостола, Євангелію і «Вірую» по грецькому і по латинському, а св. Бонавентура, кардинал Римської Церкви, мав проповідь про з'єдинення Церков. За кілька днів зібрані Отці Собору врочисто проголосили З'єдинення Церкви грецької, сербської і болгарської з Престолом св. Петра в Римі. На другий рік, 16 січня 1275, греки проголосили врочисто те з'єднання в Царгороді.

Найбільшим оборонцем Унії між греками був тоді вчений Іван Веккос, що займав опісля патріярший престіл, як Йоан XI. Тому мусів він дуже багато перетерпіти від ворогів церковної єдності. Умер як ісповідник за св. віру на заслання в Пруссії (у Візантії) близько 1280 р. Він волів стратити радше патріяршу гідність і, як було б треба, навіть саме життя, аніж відректися правдивої Христової віри, бо ця віра знаходиться тільки там, де про її чистоту дбають, згідно з обітницею Христа Спасителя, наступники св. Петра, що до нього звернув був Божественний Спаситель оці слова: «Симоне, – це сатана рішив просівати вас як пшеницю; та я молився за тебе, щоб не ослабла твоя віра; а ти колись, навернувшись, утверджуєш своїх братів.» (Лука 22.31).

На жаль, з'єдинення проголошене в Ліоні не вдержалося довго. В XV віці грецька Єрархія прийшла до пе-

реконання, що причиною роздору між Церквами є крайня нетерпимість давніших грецьких духовників і письменників до західних католиків. При тому ця єрархія з цілої душі прямувала до того, щоб знову настала єдність у Христовій Церкві. Тієї єдності бажав теж візантійський Йоан VIII Палеолог, бо мав надію, що християни зі Заходу допоможуть йому в війні проти турків, що вже дуже поважно загрожували Царгороду.

Коли Папа Євген IV скликав Вселенський Собор до міста Базилеї, прибуло туди від греків посольство (між ними був теж Исидор, тоді ще ігумен монастиря св. Дмитрія під Царгородом), заявляючи, що Східня Церква готова приступити до церковної єдності з Західною Церквою. Греки просили, щоби Папа переніс наради собору до якогось італійського міста. І Папа згодився: Собор перенісся до міста Феррара, а коли у Феррарі вибухла пошесть, Собор перенесено до міста Фльоренції. Коли посольство вернулося до Царгороду, патріярх Йосиф висвятив Исидора на Київського митрополита, щоб він приєднав також Україну і Москву для Єдності. Було це 1436 року. Исидор вибрався негайно на Русь, а вже в квітні 1437 року прибув до Москви, де всі приймали його з великою радістю. У вересні того ж року вибрався він у товаристві 100 духовних і світських осіб на собор до Фльоренції. Скрізь в подорожі вітали його врочисто вірні обох обрядів, а в німецьких країнах, що ними він переїздив, – латинські єпископи. У серпні 1438 р. застав він у Феррарі цесаря Йоана VIII Палеолога, патріярха Йосифа та інших представників грецької Церкви (около 700 духовних і світських осіб). На Соборі мав Исидор надзвичайно велику повагу, так, що всі з ним числилися і йому головно треба завдячити, що прийшло там до помирення між Західною й Східною Церквою, себто до Єдності.

У Фльоренції помер 1439 р. патріярх Йосиф, а вмираючи зложив католицьке віроісповідання й визвав усіх греків прийняти з'єдинення. Це віроісповідання вмираючого патріярха вчинило дуже велике враження на всіх приявних греків і вони (крім

▲ Митрополит Іпатій Потій (1541–1613) – Митрополит Київський, Галицький та всієї Русі, предстоятель Унійної Церкви, богослов, письменник-полеміст, прихильник об'єднання православної і католицької Церков, один із організаторів Берестейської унії (1596) (з Вікіпедії)

завзятого противника з'єдинення, митрополита Марка з Єфесу, що вернувся був із собору до Греції) згодилися на з'єдинення.

Дня 6 липня 1439 року Папа Євген IV урочисто проголосив з'єдинення буллею: «Нехай радуються небеса» і повідомив про це весь західний католицький світ. Акт З'єдинення підписали 33 представники Східної (візантійської) Церкви: цесар Йоан Палеолог, 3 заступники царгородського патріярхату, 17 митрополитів і багато інших.

Між тими, що підписали Акт З'єдинення, був теж київський митрополит Исидор. Він підписав його в імені української Церкви та в імені антиохійського патріярха Доротея, як його заступник. А підписав «із любов'ю годячись і одобрюючи те все, що вирішив Вселенський Собор у Фльоренції». Опісля Исидор вибрався через Хорватію, Мадярщину й Галичину на Україну та в Московщину, проголошуючи скрізь цю радісну новину, що є вже тільки одна Христова Церква, хоч є різні обряди. **Проголошення з'єдинення в Україні не стрічалось майже з ніяки-**

ми спротивами. А не стрічалось тому, що нашому народові з'єдинення зовсім не було чуже. Католицьку віру приймав наш нарід за часів св. Володимира Великого з Болгарії, в католицькій вірі перебував він іще довго по схизмі Керуларія та повернувся був до католицької віри за часів короля Данила.

Зате стрінулося з'єдинення з великим спротивом від московського князя Василя, що виступив рішуче проти митрополита Исидора, ув'язнив його і мав намір позбавити його життя. Исидор мусів рятуватися втечею. Під впливом Москви і українсько-білоруська Церква відпала знову, аж до 1596 р., від Католицької Церкви.

Ми згадали, що найбільшим противником з'єдинення між греками, що прибули на собор до Фльоренції, був Марко з Єфесу. Він повернувся негайно на Схід і при допомозі деяких монахів, зокрема ігуменів, що їх не запросили на собор у Фльоренції, почав підбурювати нарід проти з'єдинення. Притім почав підносити давніші ложні твердження Фотія й Керуларія та видвигати ще нові закиди проти Христової Церкви.

Серед таких обставин новий патріярх Митрофан не вважав за відповідне проголошувати з'єдинення, бо думав, що насамперед треба приготувати нарід до цього важного акту. Наступник Митрофана, патріярх Григорій III Маммас бачучи, що всі його зусилля в тому напрямі стрічаються з надзвичайним опором противників з'єдинення, зрікся 1450 р. патріяршого престолу й виїхав до Риму, де по 9 роках умер в святості. Тоді, з доручення Римського Архиєрея, удався з Риму до Царгороду кардинал Исидор і там дня 12 грудня 1452 р., в прияві останнього візантійського царя Костянтина XII, багатьох державних достойників та в прияві 300 єпископів, священників і великого числа народу врочисто проголосив у катедральній церкві св. Софії з'єднання Грецької Церкви з Римською Церквою.

Однак противники з'єдинення під проводом монаха Геннадія (Георгія Схоларя) вчинили великий крик, кажучи, що через з'єдинення збезечено церкву св. Софії. Вони це прилюдно заявили, вказуючи на турецькі війська, що вже ось-ось мали вдертися до обляженої столиці. Справді, 1453 р. турки здобули Царгород; цар Константин згинув на полі бою, а з ним пропало назавжди світле колись Візантійське царство!

о. Исидор Луб, ЧСВВ, «Світло», 1962 р.

Думи мої...

Я не хотів користуватися тими предметами, які намагався красти, я впивався самою крадіжкою, спокушуваний гріхом. Незлічними обманами ошукував і свого вихователя, і вчителів, і своїх батьків, а все через любов до забав, дурних комедій... Я вдавався також до крадіжок з люху і столу своїх батьків, чи то з ненаситності, чи тому, щоб могли дати щось хлопцям... Гарні були ті плоди, які ми крали, тому, що Ти їх створив, Ти – незрівнянна Красо, Творче Всесвіту, Боже Милостивий, Боже – Добро найвище і моє справжнє Добро. Ти бачиш це, Господи, і Ти мовчиш, терпеливий, сповнений милосердя і правди. Але чи завжди мовчатимеш?.. Бо далека людина від лица Твого в присмерку пристрастей.

Августин Аврелій, «Про свободу волі»

ПРО ЧАС У ТВОРІ СВ. АВГУСТИНА «СПОВІДЬ»

(фрагмент статті)

Хтось зараз терпить страждання, а хтось насолоджується життям, та всі вони, розуміють це чи ні, бажають чи не бажають, перебувають в часі. І час невпинно продовжує свою течію, завершує одне до кінця, починаючи друге. Так час загадково щомиті записує кожен наш день і все наше життя в книгу загальної історії Божого світу.

Які питання зачіпає у «Сповіді» святий Августин, коли говорить про час? Як нам відомо, час і тимчасовість були двома основними характеристиками часу, що змінюється. Так само, як і питання: «Що Бог робив перед створенням неба і землі?». Оскільки Августин був противником маніхейців, то це ще більше мотивувало його поринути у глибини розуміння часу, щоб дати відсіч їх критиці. У цьому творі Августин піднімає три основні питання: 1) про відношення часу до буття і про початок часу; 2) про пізнання часу; 3) про вимір часу.

На перше питання Августин відповідає: «Перед створенням природи не було ніякого часу». Тому час існує лише із творінням. А Бог, як Творець, є поза часом:

«Ти царюєш над усією прийдешністю, бо ж вона прийдешність, а як тільки прийде, стане минулим, тоді як Ти завжди Той Самий, а Твої літа не проминають». У творі «Про Тройцю» говорить, що минуле у Бога ніяк не закінчилось, а майбутнє вже закінчилось. Це означає, що в Бога все перед очима. Тому очевидно, що час не може бути виміром вічності: «Час ніколи не зійдеться і не замінить вічність, як творіння ніколи не стане рівне Творцю».

Час можна назвати одним із кордонів, що розділяють нас і Бога. Таким чином, св. Августин критикує ранньохристиянську думку, що все творіння було сотворене в часі, а не з часом. Августин говорить про те, що безглуздо запитувати, що було до створення світу, адже тоді не було ніякого ні буття, ні часу. «Ні час, ні простір не можуть самі по собі бути без речей, функціями яких вони є». Тому Августин припускає, що час почав існувати зі створенням світу. Очевидно, що світ був створений не в часі, а разом з часом, тому нема сенсу питати «що було» ще до створення світу.

Наступним питанням для Августина є сумніви щодо існування часу. Адже минулого вже нема, а май-

бутнього ще нема. Теперішній час також по суті є переходом майбутнього в минуле. І якщо теперішнє не переходило би в минуле і стояло б незрушно, тоді теперішність була би вічністю. Все ж, святий Августин мусить визнати існування часу, адже ми можемо його вираховувати, передбачувати, споглядати: «Якщо б минуло було нічим, то не можна було б його бачити. Отже, прийдешність і минувшина напевно існують. (...) Отже ми маємо право сказати, що час "існує" хіба тільки тому, що він прямує в небуття». (...)

Та це твердження не заперечує об'єктивного існування речей поза нашим духом, та їхніх часових змін. «Години не проходять безслідно по наших почуттях. Вони вершать у нашій душі дивні діла». Критики не дарма називають Августина першим психологом, який долучив вимірювання часу до внутрішньої властивості душі людини, чого ніхто до нього не робив серед християнських філософів і богословів. «Отже, прийдешність недовга, бо ж вона не існує; довга прийдешність – це сподівання прийдешності, що розуміє її як довгу; минувшина довга не тому, що вже не існує.

Довга минувшина – це спомин минулого, який уявляє її собі довгою». (...)

Висновком аналізу трьох часів будуть такі слова Августина: «Ні прийдешність ні минувшина не існують. Отже, неправильно казати: "Є три часи: минулий, теперішній і майбутній"; краще вже б сказати так: "Є три часи: теперішній минувшини, теперішній теперішності і теперішній майбутності". (...) Теперішність речей минулих – пам'ять; теперішність речей теперішніх – їх пряме бачення; теперішність прийдешності – це сподівання».

З часом образ речі переходить в річ, а образ Бога – в самого Бога. Тобто майбутнє – ще не час, а можливість часу. Можна ще трактувати, що теперішність є такою короткою частинкою часу, де майбутнє перетворюється в минуле: «Всяка прийдешність проганає минуле...». Це означає, що тривалий – лише час теперішності.

Ще один абзац присвячений роздумам святого Августина про час як «заставу» від Бога, щоб ми отримали вічність. Розуміємо, що люди не так вже й цінують час. А він є тією можливістю досягнення щасливої вічності. Читаючи роздуми

святого Августина про час, бачимо як він шкодує втрату своїх молодих безбожних років і радий би був вернутись в той час для присвяти його Богові: «Пізно я полюбив Тебе, Красо, така споконвічна й така нова, пізно я полюбив Тебе. (...) Життя – це дарований нам час для насадження на землі безсмертя, яке ми повинні скуштувати в житті вічному; витратити дні в постійному безсоромному безділлі, гайнувати їх на пусті веселощі – означає не жити, а ходити тільки з живими, а насправді бути мертвим, подібно як висохле дерево, що тримається ще на коріннях, та плодів вже більше не дає». (...)

Все що відбудеться і відбулося, у Бога як на долоні, але попри це людина вибирає собі майбутнє зі свого бажання. Та й не так гріє душу чужий здобуток, як свій. Ми ж покликані радіти зі своїх подарунків «талентів», з якими дано працювати. «Середньовічна філософія орієнтована в майбутнє, і не тільки в силу того, що з майбутнім пов'язана надія на спасіння за порогом земного життя, але тому, що майбутнє повертає можливості й орієнтоване на нове».

Подано за: «allbest»

XI

МОЛИТВА – ЗАПОРУКА ПЕРЕМОГИ

На с-ні капелан о. Андрій Зелінський під час підготовки до параду з нагоди 27-ї річниці незалежності України; світлив Сергій Нужненко; Київ, 18.08.2018

На думку Глави Церкви, святкувати День Незалежності означає святкувати дар вільної, незалежної держави, – дар, який Господь Бог нам дав як плід довгих

історичних змагань цілих поколінь наших попередників. Дав для того, аби наш народ мав право на самовизначення, міг його реалізувати і міг жити, розвиватися

у своїй вільній, незалежній, соборній державі.

«Гадаю, що кожне свято Дня Незалежності є унікальне і неповторне. Унікальністю цього святкування

Святкування 27-ї річниці Незалежності України промовисто відзначилося тим, що цього дня вперше за історію незалежної України на військовому параді молилися «Отче наш». Таку позицію 24 серпня висловив Блаженніший Святослав у програмі «Відкрита Церква».

було те, що лунала молитва. Ми розпочали святкування спільною молитвою за Україну в соборі Святої Софії. А це наш прабатьківський храм, який об'єднує, зокрема, усіх нащадків Київського християнства. У молитві з нами також єдналися наші брати вірмени, римо-католики, євреї... Тобто молитва лунала і на початку свята, а відтак ми чули молитву за українське військо на параді. Властиво, ця молитва "Отче наш" і благословення, яке уділяли військові капелани нашим воїнам, вона чи не вперше в такий спосіб себе проявила», – сказав Блаженніший Святослав.

«Безперечно, без молит-

ви немає життя, – переконує Предстоятель. — Тіло вмирає, коли не дихає, так само людина не є вповні собою, коли не спілкується зі своїм Творцем».

І, можливо, вважає Глава УГКЦ, чи не вперше так видимо зазвучало, що наше українське військо потребує не тільки зброї, не тільки людського визнання, а й молитви. «Потребуємо молитви за тих наших воїнів, які захищають Батьківщину, які є в полоні та переживають знущання і тортури від ворогів України. Молитва є запорукою нашої перемоги.»

Департамент інформації УГКЦ

МОВА – РІКА, А НЕ ЗАЦВІЛИЙ СТАВОК

Як і передбачалося, свою фахову думку про новий правопис кинулися висловлювати не лише даярки і мулярі, але й деякі письменники. Один так і написав: «Якщо мета нового правопису – зробити українську не схожою на російську, то замість української треба вводити англійську». Бо, на його думку, новий правопис не сприятиме поширенню української мови.

Але проблема досі була в іншому. Попередні правописні зміни, які відбулися після репресій 1930-тих років, мали якраз за мету якомога тісніше зближення української та російської. В словниках почали зникати питомі українські слова взагалі, а в кращому випадку – означуватися як застарілі або ж діалектні. Недарма «Російсько-український словник», опрацьований червоними мовознавцями в 1934–1937 роках, академік Агатангел Кримський назвав не російсько-українським, а російсько-російським словником. Причи-

ною було те, що до словника ввели безліч скалькованих російських слів, які зайняли перші місця, а вже за ними йшли справжні українські слова, як застарілі. Тоді-то і з'явилося українське видання роману М. Островського «Як закалялася сталь», з чого всі реготали, бо закалятися для українця означало одне: болотом або лайном.

Закарпатський, з дозволу сказати, письменник Юрій Балега ще в 1970-тих роках розродився статтею, в якій висловився проти застосування діалектних слів, бо вони, мовляв, засмічують мову. Звідтоді зі словами почали боротися ще дужче, як з живими людьми, слова ставали дисидентами, за роки такої цензури ці слова забулися і тепер звучать, як екзотика, хоча їх широко вживали наші класики. Цим словам дуже рідко вдавалося все ж таки прориватися, переважно в перекладах, але здебільшого вони опинилися у вигнанні і вживаються й досі рідко яким письменником.

Пригадую, як я тишився, читаючи оповідання Генрі Ловсона в перекладі Ірини Стешенко, онуки Михайла Старицького, зустрівши фразу, якою вона прагнула передати мову простолю-

ду: «А кете мені тютюнцю». Українські перекладачі мали більше мовно-незалежного простору, ніж самі письменники, але їм перепало на горіхи від різних білодідів.

З українською мовою розправлялися, як з чимось ненависним і ворожим. За даними «Енциклопедії українознавства», якщо в 1930 році українською було видано 6 394 назви книжок, то у 1933 – 3 472, у 1936 – 3 232, у 1937 – 2 566, у 1938 – 2 159, в 1939 – 1 895 назв. Та це й не дивно, враховуючи винищення сотень і сотень українських письменників та науковців.

Рівномірно зі зменшенням книговидаць зменшувалася і кількість українських шкіл. Якщо в 1926 р. в українських школах навчалася 97% дітей, то в 1958 вже тільки 21%. «1938 року, – згадував Григорій Тютюнник, – віддали мене в український перший клас, який нараховував сім учнів. Через два тижні цей клас було ліквідовано за малим контингентом і я опинився в російському першому класі. З того часу і до 1962 року я розмовляв, писав листи (іноді оповідання) виключно російською мовою».

Коли хтось намагається протестувати проти ново-

го правопису, йому треба нагадати, що російщення українського правопису досі не припинилося. Бо, як писав академік І. Білодід, «на Україні сложилось естественное украинско-русское двуязычие» [в Україні склалась природна українсько-російська двомовність-Ред.]. А це довело до того, що у нас кожен собі пише, як йому заманеться, не володіючи українською мовою. Звідси усі ці кальки, які ми стрічаємо на кожному кроці: «краща ціна» (найкраща ціна), «головний біль» (біль голови), «не слід» (не варто, не треба), «в тому числі» (зокрема), «в першу чергу» (насамперед, передусім), «в деяких моментах» (подекуди), «між іншим» (до речі), «ні з того ні з сього» («з доброго дива»), «давай підемо, давай купимо, давай приготуємо» (підімо, купімо, приготуймо)...

Новий правопис потрібен, як вода. І там усе нормально. От тільки я б знищив, як клас, крапку з комою (;), замінивши її на кому. На тих крапках з комою ловилися всі учні під час диктантів, бо вона може бути там, де може бути й кома.

Я б також зменшив безмежну сваволу ком, бо за кількістю ком на квадрат-

ний метр ми б'ємо всі рекорди. Орест Друль якось порахував, що в радянському виданні (в 50-томнику) Франкового «Великого шуму» кількість ком збільшилась на 26% порівняно з оригінальним виданням 1907 року. Ані поляки, ані чехи, ані хорвати стільки ком не мають. Навіщо всюди виділяти комами такі слова, як «можливо, мабуть, либонь, однак, напевно» і т.д. Навіщо ставити кому після назви вулиці перед номером будинку? Поляки-німці-чехи цього не роблять. Роблять, правда, росіяни. У поляків у такому реченні – «Так, – сказав він, – я знаю» – коми відсутні, бо достатньо тире.

Чехи не ставлять коми в реченнях, де є кілька «і»: «Спробував це знову і знову і мав відчуття...», або в такому реченні «Відчинилися двері і ввійшла сестричка» (тут і далі: Emil Hakl. Konec sveta). Не виділяються лапками різні назви. Не ставлять чехи ком при порівнянні: «Волосся сиділо йому на голові як кіт на ганку», «Йшла до нього як у сні». І «пів» у них теж окремо. (...)

Одне слово, не біймося мовних реформ, а біймося мовного застою.

**Юрій Винничук,
«Збруч»**

ХТ

ВЕЛИКИЙ ДРУГ УКРАЇНИ

Президент Петро Порошенко висловив співчуття американському народові, зокрема родині та друзям американського сенатора-республіканця Джона Маккейна, який помер у віці 81 року після тривалої боротьби з важкою формою раку. Про це Порошенко написав на своїй сторінці у Facebook.

«Ми ніколи не забудемо його неоціненного внеску в розвиток демократії і свободи в Україні та підтримку нашої держави. Сенатор був разом з українцями на Майдані та підтримував дух українських військових на Донбасі. Пам'ять про Джона Маккейна назавжди залишиться в наших серцях», – зазначив голова держави.

Президент України також вшанував пам'ять Джо-

на Маккейна під час робочої поїздки на Донеччину, де відбулася зустріч із керівниками дипломатичних представництв України за кордоном та українськими військовиками 92-ої бригади. Петро Порошенко, зокрема, нагадав про те, як сенатора приймали у Широкиному.

«Є ще одна велика особистість, яка була тут разом зі мною напередодні нового року 31 грудня. Її ім'я – Джон Маккейн. Великий державний діяч і великий друг України... Коли я йому запропонував поїхати разом зі мною і привітати українських морпівців в Широкиному, він переніс свій візит до Грузії і сказав, що його місце тут, в Україні», – розповів Петро Порошенко.

Він згадав, як тоді за 10 км, коли вони разом з сенатором під'їжджали до Широкиного, служба безпеки Президента повідомила, що позиції наших морпівців були обстріляні. «Я сказав Джону – ти американський сенатор, тобі не обов'язково там бути. І це вперше, коли Джон образився на мене, навіть за те, що я подумав йому це запропонувати», – розповів Порошенко.

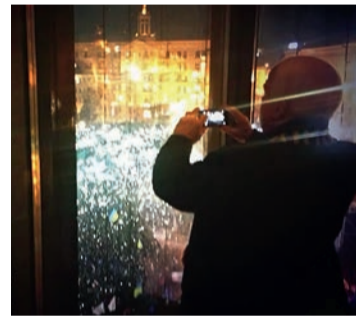
«Він казав: Росія заплатить свою велику ціну за цю абсолютно безвідповідальну авантюру. І він все своє життя після цього присвячував тому, щоб захистити Україну і українців», – додав голова держави.

Міністр закордонних справ України Павло Клімкін відзначив принципо-

вість Джона Маккейна і назвав його незамінним. «В Україні багато друзів. Але Джона Маккейна ніким не замінити. Добро та принципи – без компромісів: його життя стало прикладом для всіх нас», – прокоментував Клімкін у twitter.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України Олександр Турчинов назвав Джона Маккейна «одним із найвідданіших друзів України», подякувавши за те, що сенатор «був з нами і на Майдані в 2013, і на Донбасі в 2015 році». «Саме завдяки зусиллям Джона Маккейна Україна врешті-решт почала отримувати військову допомогу від США», – нагадав Турчинов.

(«Збруч»)

«Одного вечора я супроводжував сенатора Маккейна на Майдані і ми пішли до Будинку профспілок на 7 поверх. Тривала демонстрація, грала рок-група «Океан Ельзи». Сенатор Маккейн та я стояли і дивились у вікно і в певний момент вокаліст «Океану Ельзи» звернувся до людей, щоб вони включили свої мобільні телефони і повернулись в напрямку до нас. Всі зробили це одночасно, сенатор Маккейн повернувся до мене і сказав: "Девіде, це один з найбільш надзвичайних моментів мого життя", і я погоджуюсь.»

(зі спогадів американського дипломата Девіда Мілі; подано за «Голосом Америки»)

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsh Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібні скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyi
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5